

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 31.5.2013
COM(2013) 325 final

2013/0168 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin
puolesta**

PERUSTELUT

Elohopea ja useimmat sen yhdisteistä ovat erittäin myrkyllisiä ihmisille, ekosysteemeille sekä luonnonvaraisille eläimille ja kasveille. Tästä syystä kyseinen alkuaine on määritelty Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelmassa (UNEP) vuodesta 2003¹ aineeksi, jolla on maailmanlaajuisista merkitystä, ja siihen kohdistuu EU:n tasolla kattava joukko valvontatoimenpiteitä vuonna 2005 hyväksytyn elohopeaa koskevan yhteisön strategian², jäljempänä 'strategia', puitteissa.

Strategiassa määritellyn poliittisen lähestymistavan pohjalta EU on pyytänyt vuodesta 2005, että UNEPin puitteissa neuvoteltaisiin elohopeaa koskevasta maailmanlaajuisesta ja oikeudellisesti sitovasta välineestä. Elohopea ei hajoa, ja elohopeapäästöt saattavat kaukokulkeutua ilmakehässä, laskeutua kaikkialla maailmaan ja kerääntyä ravintoketjuun, erityisesti kaloihin. Pelkästään EU:n maantieteelliselle alueelle rajoittuvat toimenpiteet eivät sen vuoksi ole riittäviä kokonaisvaltaisen ratkaisun löytämiseksi elohopeaongelmaan.

EU:n hyväksytyssä yleisessä kannassa (neuvoston päätelmät, joulukuu 2008) edellytetään elohopeaa koskevaa kattavaa välinettä, joka käsittää toimet, joiden tarkoituksena on vähentää elohopean tarjontaa, vähentää elohopean kysyntää tuotteissa ja prosesseissa, vähentää elohopean kansainvälistä kauppaa, vähentää elohopean päästöjä ilmakehään, huolehtia siitä, että elohopeaa sisältävä jäte käsitellään järkevästi, etsiä elohopean varastoinnille ympäristön kannalta järkeviä ratkaisuja, ryhtyä toimeen jo saastuneiden alueiden ennallistamiseksi ja lisätä tietoa. Kesäkuussa 2012 hyväksymissään päätelmissä neuvosto korosti, että on tärkeä osallistua myös jatkossa aktiivisesti tulevan maailmanlaajuisen elohopeaa koskevan yleissopimuksen kaikista näkökohdista käytäviin neuvotteluihin.

UNEP asetti helmikuussa 2009 hallintoneuvoston päätöksellä GC 25/5 hallitustenvälisen neuvottelukomitean (INC) ja antoi sille yhtä laajan toimeksiannon luoda elohopeaa koskeva kattava maailmanlaajuinen ja oikeudellisesti sitova väline.

Tämän toimeksiannon perusteella järjestettiin viisi hallitustenvälisen neuvottelukomitean kokousta: INC-1 Tukholmassa kesäkuussa 2010, INC-2 Chibanissa Japanissa tammikuussa 2011, INC-3 Nairobissa Keniassa marraskuussa 2011, INC-4 Punta del Estessä Uruguayssa 27. kesäkuuta–2. heinäkuuta 2012 ja INC-5 Genevessä 13.–18. tammikuuta 2013.

Neuvosto valtuutti 14. joulukuuta 2010 komission osallistumaan Euroopan unionin puolesta ja siltä osin kuin on kyse Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvista asioista, joiden osalta unioni on hyväksynyt sääntöjä, elohopeaa koskevan oikeudellisesti sitovan välineen aikaansaamiseen tähtääviin neuvotteluihin jäsenvaltioiden edustajista koostuvaa erityiskomiteaa kuullen ja kyseisen valtuutuksen lisäyksessä esitettyjen neuvotteluohjeiden mukaisesti.

Hallitustenvälisen neuvottelukomitean viides kokous (INC-5) päättyi suunnitellulla tavalla eli siellä sovittiin elohopeaongelman ratkaisemiseen tähtäävän kattavan maailmanlaajuisen ja oikeudellisesti sitovan välineen eli elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen tekstistä, mikä täytti näin UNEPin hallintoneuvoston päätöksellä 25/5 annetun toimeksiannon saattaa neuvotteluprosessi päätökseen ennen UNEPin hallintoneuvoston 27.:ttä varsinaista istuntoa (Nairobissa 18.–22. helmikuuta 2013).

Unionilla oli keskeinen rooli neuvotteluprosessin vauhdittamisessa, ja se otti aktiivisesti osaa komission saamien neuvotteluohjeiden mukaisen tuloksen syntymiseen.

¹ UNEP:n hallintoneuvoston päätös 23/9.

² KOM(2005) 20 lopullinen, 28.1.2005; tarkistettuna asiakirjalla KOM(2010) 723 lopullinen, 7.12.2010.

UNEPin hallintoneuvoston 27. istunto oli tyytyväinen neuvottelujen saattamisesta päätökseen ja kehotti pääjohtajaa kutsumaan koolle täysivaltaisten edustajien konferenssin tarkoituksena hyväksyä yleissopimus ja avata se allekirjoittamista varten.

Uusi elohopeaa koskeva yleissopimus avataan allekirjoittamista varten Kumamotossa (Japanissa) 7.–11. lokakuuta 2013 järjestettävässä diplomaattikonferenssissa. Sen nimeksi annetaan ”elohopeaa koskeva Minamatan yleissopimus” Kumamoton lähellä sijaitsevan kaupungin mukaan, jossa 1950-luvulla tapahtuivat kaikkien aikojen pahimmat elohopeapäästöt.

Elohopeaa koskevan yleissopimuksen sisältö vastaa neuvoston vuonna 2008 hyväksymää ja vuonna 2012 vahvistamaa EU:n yleistä kantaa.

Edellä esitetyn perusteella on aiheellista, että Euroopan unionin edustaja allekirjoittaa elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen sillä varauksella, että sen tekeminen saatetaan myöhemmin päätökseen.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 1 kohdan yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Elohopea ja sen yhdisteet ovat erittäin myrkyllisiä ihmisten, eläinten ja kasvien terveydelle ja sitä säännellään EU:ssa ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemiseksi.
- (2) Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman (UNEP) hallintoneuvosto kehotti vuonna 2009 ohjelman pääjohtajaa kutsumaan koolle hallitustenvälisen neuvottelukomitean, jonka tehtäväksi annettiin valmistella elohopeaa koskeva maailmanlaajuinen ja oikeudellisesti sitova väline ja jonka piti saada työnsä päätökseen ennen hallintoneuvosto 27.:ttä varsinaista istuntoa vuonna 2013.
- (3) Neuvosto valtuutti joulukuussa 2010 komission osallistumaan unionin puolesta ja siltä osin kuin on kyse unionin toimivaltaan kuuluvista asioista, joiden osalta unioni on hyväksynyt sääntöjä, elohopeaa koskevan oikeudellisesti sitovan välineen aikaansaamiseen tähtääviin neuvotteluihin kyseisen valtuutuksen lisäyksessä esitettyjen neuvotteluohjeiden mukaisesti.
- (4) Neuvotteluprosessi saatiin onnistuneesti päätökseen alkuperäisen suunnitelman mukaisesti hallitustenvälisen neuvottelukomitean viidennessä istunnossa, joka pidettiin Genevessä 13 päivästä 18 päivään tammikuuta 2013.
- (5) Unionilla oli keskeinen rooli neuvotteluprosessin vauhdittamisessa, ja se otti aktiivisesti osaa komission saamien neuvotteluohjeiden mukaisten tuloksen syntymiseen.
- (6) Neuvosto pani 3 233. istunnossaan 21 päivänä maaliskuuta 2013 tyytyväisenä merkille neuvotteluprosessin tuloksen.
- (7) Elohopeaa koskeva maailmanlaajuinen ja oikeudellisesti sitova väline avataan allekirjoittamista varten diplomaattikonferenssissa, joka järjestetään Kumamotossa (Japanissa) 7 päivästä 11 päivään lokakuuta 2013, elohopeaa koskevana Minamatan yleissopimuksena.
- (8) Yleissopimus olisi sen vuoksi allekirjoitettava unionin puolesta sillä varauksella, että sen tekeminen saatetaan myöhemmin päätökseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään elohopeaa koskeva Minamatan yleissopimuksen allekirjoittaminen unionin puolesta sillä varauksella, että kyseisen yleissopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

Allekirjoitettavan yleissopimuksen teksti on tämän päätöksen liitteenä.

2 artikla

Neuvoston pääsihteeristö laatii valtakirjan, jolla yleissopimuksen neuvottelijan nimeämä henkilö valtuutetaan allekirjoittamaan yleissopimus unionin puolesta sillä varauksella, että sen tekeminen saatetaan päätökseen.

3 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

LIITE

(elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen teksti)